

ÕIEND HALDUSJÄRELEVALVE TEOSTAMISE KOHTA KAIU LASTEAIAS TRIINUTARE

I SISSEJUHATAV OSA

1.1. Haldusjärelvalvet (edaspidi *järelevalve*) teostati Kaiu Lasteaias Triinutare (edaspidi *lasteaed*).

1.2. Järelevalve teostamise aluseks oli Rapla maavanema 31.08.2016 korraldus nr 1-1/16/688.

1.3. Järelevalvet teostati ajavahemikul 16.01.2017 – 27.01.2017.

1.4. Järelevalvet teostasid haridus- ja sotsiaalosakonna juhataja Tiiu Raav, haridusasutuste peainspektor Elve Kukk.

1.5. Järelevalve teostamise käigus kontrolliti hariduslike erivajadustega laste (edaspidi *laps*) toetamist õppe- ja kasvatustegevuses ning õppeasutuse tegevust reguleerivate õigusaktide nõuete täitmist selle osas, tugisüsteemide rakendamist õppeasutuses ja võrreldi Eesti Hariduse Infosüsteemis (edaspidi *EHIS*) kajastuvate andmete vastavust tegelikule olukorrale.

1.6. Järelevalve teostamisel kasutatud meetodid: vestlused lasteaia pidaja esindaja, direktori, õpetajate, logopeedi ja eripedagoogiga; tutvumine õpi- ja kasvukeskkonna, õppeasutuse dokumentatsiooni võrdlemine EHISes olevate andmetega.

1.7. Lühiaandmed õppeasutuse kohta:

- 1) lasteaia pidaja on Kaiu vald;
- 2) lasteaed asub aadressil Leandri tee 3, Kaiu vald, Raplamaa
- 3) järelevalve teostamise ajal oli lasteaias laste arv 39, pedagoogide arv 8.

1.8. Järelevalve põhjused

Eelmine järelevalve viidi läbi 21.-30. septembrini 2015.a. Järelevalve eesmärk oli hinnata, kuidas on igale lapsele ja õpilasele loodud arenguks vajalik eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ning arendav õppe- ja kasvukeskkond; selgitada välja, kuidas on lasteaias korraldatud tugiteenuseid vajavate laste toetamine.

2015/2016.õppeaastal läbiviidud järelevalve käigus selgitati välja, et lasteaia töös esineb puudusi. Lasteaia õppekavas ei olnud välja toodud lasteaia eripära, õppe- ja kasvatustegevuse eesmärged, korraldust. Õppekavas ei olnud esitatud lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtteid, sh korraldust ja erivajadustega lapse toetamise põhimõtteid, sh korraldust. Ühtset kokkulepet arengu vaatlemise ja hindamise meetodite kasutamise suhtes ei olnud, iga rühma õpetaja viis laste arengu vaatlemist ja hindamist läbi oma valikute ja otsustuste kohaselt. Lasteaias oli muukeelseid ja erivajadusega lapsi. Parendamist vajas töö muukeelsete lastega. Erivajadused polnud välja selgitatud. 2015/2016. õppeaastal ei olnud koosseisus eripedagoogi ega logopeedi. Rühmades viidi läbi ühiseid tegevusi kõigile, puudus töö väikeste gruppidega ja õppematerjali diferentseerimine laste vajadustest ja võimetest lähtuvalt. Rühmaõpetajad vajasid koolitusi ja nõustamist erivajadustega lastega töötamiseks.

Järelkontroll tulenes vajadusest jälgida lasteasutuses toimunud muudatusi ning nende mõju õppe- ja kasvatustegevuse tulemustele (järelevalve käigus leitud puudustega toimetulekule).

1.9. Järelevalve eesmärk Kaiu Lasteaias Triinutare: saada teada, millised on olnud lasteasutuse parendustegevused lähtudes 2015/2016. õppeaastal läbiviidud järelevalve tulemustest, kuivõrd on lasteasutus suutnud rakendada uut õpikäsitust ja luua keskkonna, mis toetab iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut.

II LASTE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDAMINE KOOLIEELSES LASTEASUTUSES

2.1. Sissejuhatus

Kaiu Lasteaed Triinutare on munitsipaallasteaed ning Kaiu valla ainus lasteaed. Lasteaed töötab Kaius alates 1978. aastast. 1988. aastal valmis uus lasteaiahoone. Algselt 6-rühmaliseks ehitatud majas alustas tööd 4 rühma ja kooli 1.klass. Praegu on majas lasteaed, perearstikeskus ning raamatukogu.

Igal rühmal on ruum magamiseks, õppetööks ja mängimiseks ning abiruumid.

Lasteaia kõrval asuvad koolimaja, kooli staadion, terviserada ning talviti ka kelgumäed, õu on piiratud aiaga, õues on erinevaid vahendeid mängimiseks ja ronimiseks.

Kuna lasteaed asub looduskaunis ümbruses, siis sellest tulenevalt peetakse tähtsaks:

- õuesõpet ning võimalikult palju vabas õhus viibimist;
- tervislikke eluviise (toit, liikumine);
- perekonna, kodu ja kodukoha väärtustamist;
- „Kiusamisest vaba lasteaed” projekti rakendamist.

Lasteaed on avatud tööpäevadel kella 07.00-18.00. Lasteaia päevakava on kinnitatud direktori 29.08.2016 käskkirjaga nr 23.

Veebilehele on viimati dokumente lisatud 16.09.2015.

2.2. Lasteasutuse rühmad, laste arv rühmades ning eri- ja sobitusrühmade moodustamine

Lasteaias on kolm rühma, rühmad on moodustatud direktori 18.09.2015 käskkirjaga nr 35. Käskkirja alusel on moodustatud 1 liitrühm ja 2 lasteaiarühma. Lasteaiarühmadest on üks 3-6aastastele ja teine 6-7aastastele. EHISe sissekannete põhjal on vanemas lasteaiarühmas 13 last, nooremas lasteaiarühmas 12 last ja liitrühmas 14 last. Eri- ja sobitusrühmi moodustatud ei ole. EHISe, direktori käskkirja ning õppe- ja kasvatustegevuse päevikute alusel on kohtade arv ja laste arv rühmades vastavuses KELSi § 7 lõikes 1¹ sätestatuga. Laste nimekirjad on kinnitatud direktori 29.08.2016 käskkirjaga nr 23.

2.3. Lasteaia dokumendid

Lapse arengu toetamise põhimõtteid kirjeldatakse lasteaia dokumentatsioonis: põhimääruses, õppekavas, kodukorras, õppe- ja kasvatustegevuse päevikutes (kasutusel Eesti Lasteaedade Internetipõhine Infosüsteem (edaspidi *ELIIS*)). Lasteaial puudub kehtiv arengukava.

2.3.1. Põhimäärus

Kaiu Lasteaia Triinutare põhimäärus kehtestati Kaiu Vallavolikogu 30.11.2011 määrusega nr 16. Põhimääruses kehtestatu oli kooskõlas „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ (edaspidi *KELS*) § 9 lg 2 sätestatuga.

Põhimääruse § 5 lõike 1 alusel on lastel õigus vaimselt ja füüsiliselt tervislikule keskkonnale ja päevakavale, eneseusaldust ja vaimset erksust toetavale tegevusele ning pedagoogide igakülgsel abile ja toetusele alushariduse omandamisel.

Lähtudes KELS-i § 21 lg 4 peab direktor kord aastas esitama vallavalitsusele ja hoolekogule kirjaliku ülevaate lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevusest.

Järelevalve käigus ei leitud dokumentaalset kinnitust, et vallavalitsusele ja hoolekogule on kirjalik aruanne õppe- ja kasvatustegevusest esitatud.

2.3.2. Arengukava

Lähtuvalt KELS-i § 9¹ lg 1 koostab lasteasutus järjepideva arengu tagamiseks koostöös hoolekogu ja pedagoogilise nõukoguga arengukava. Kaiu Lasteaia Triinutare arengukava on koostatud aastateks 2014-2016 ja kinnitatud Kaiu Vallavolikogu 28.05.2014.a määrusega nr 7. Lasteaial puudus järelevalve teostamise perioodil pidaja kinnitatud arengukava.

2.3.3. Sisehindamine

Lähtuvalt KELS-i § 24² lõikest 3 koostab lasteaed sisehindamise aruande vähemalt üks kord kolme õppeaasta jooksul. Aruandes tuuakse välja lasteasutuse tegevuse tugevused ja parendusvaldkonnad. Sisehindamise aruanne kooskõlastatakse lasteasutuse hoolekoguga ja lasteasutuse pidajaga ning aruande kinnitab lasteasutuse direktor.

Kaiu Lasteaia Triinutare koostatakse sisehindamise aruanne iga õppeaasta lõpul ja kooskõlastatakse lasteasutuse hoolekogu ja lasteasutuse pidajaga.

Sisehindamise läbiviimise kord on kinnitatud direktori 17.06.2016 käskkirjaga nr 19.

Punktis 6 on öeldud, et sisehindamise aruandes väljatoodud lasteaia tegevuste tugevuste ja parendusvaldkondadest lähtuvalt koostatakse lasteaia järjepideva arengu tagamiseks koostöös hoolekogu ja pedagoogilise nõukoguga lasteaia arengukava.

Arengukava aastateks 2017-2019 koostatud ei ole.

2015/2016.õppeaasta sisehindamise aruanne on kooskõlastatud pedagoogilises nõukogus 21.06.2016 (protokoll nr 6), hoolekogus 29.06.2016 (protokoll nr 5) ja tutvustatud Kaiu Vallavalitsuse 18.07.2016 toimunud istungil (protokoll nr 21).

Aruanne on kinnitatud direktori 29.07.2016 käskkirjaga nr 20.

Sisehindamise aruandes esineb faktiline ebatäpsus, on öeldud, et 2015/2016.õppeaastal pakuti lasteaiateenust 53 lapsele.

Sisehindamise aruandes on loetletud tegevused, puuduvad eesmärgid, eesmärkide täitmiseks mõeldud tegevused, tulemused nendest lähtuvad parendustegevused, puudub analüüsiv osa. Näiteks punktis *Koostöö huvigruppidega* on loetletud, kus lapsed käisid, kuid ei ole öeldud, kuidas toimus koostöö lastevanemate ja hoolekoguga.

Dokumentide koostamisel on otstarbekas, et arengukava ja sisehindamise periood kattuksid.

Seoses uue arengukava (2017-2019) koostamisega on sisehindamise aruande koostamiseks vajalik analüüsida 2013-2016 õppe- ja kasvatustegevust, juhtimist ning hinnata nende tulemuslikkust, välja tuua lasteasutuse tugevused ning parendusvaldkonnad.

KELS-i § 21 lõige 4 ütleb, et direktor peab kord aastas esitama valla- või linnavalitsusele ja hoolekogule kirjaliku ülevaate lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevusest, majanduslikust seisust ja raha kasutamisest. Lasteaia õppeaasta töö kokkuvõtte on dokument, mis on üheks lähtealuseks lasteaia aasta tegevuskava koostamisel ja peab kajastama pedagoogilise nõukogu hinnangut lasteaia õppe- ja kasvatustegevuste tulemustele ja ettepanekuid õppe- ja kasvatustegevuse täiustamiseks.

Järelevalve käigus esitas direktor 2015/2016. õppeaasta töö kokkuvõtte. Õppeaasta kokkuvõtte on kooskõlastatud pedagoogilises nõukogus 21.06.2016 (protokoll nr 6), hoolekogu 29.06.2016 (protokoll nr 5) ja tutvustatud Kaiu Vallavalitsuse 18.07.2016 toimunud istungil (protokoll nr 21). Kaiu Vallavalitsuse istungi protokollis ei ole kirjas, et vaadati kahte erinevat dokumenti.

2015/2016.õppeaasta sisehindamise aruanne ja õppeaasta töö kokkuvõtte on sisult üks ja sama dokument. Õppeaasta sisuline analüüs puudub, see ei kajasta pedagoogilise nõukogu hinnangut lasteaias õppe- ja kasvatustegevuste tulemustele ja ettepanekuid õppe- ja kasvatustegevuse täiustamiseks.

2.3.4. Õppekava

Lasteaia õppekava on lasteaias tutvumiseks kättesaadav paberandjal.

Lähtuvalt 2015/2016.õppeaasta järelevalve õiendi ettekirjutustest on lasteaias õppekava täiendatud.

Õppekava täiendused ja muudatused on läbi arutatud pedagoogilise nõukogu 05.02.2016 koololekul (protokoll nr 4) ja hoolekogu 07.03.2016 koosolekul (protokoll nr 3). Täiendatud õppekava on kinnitatud direktori 08.03.2016 käskkirjaga nr 7.

Õppekavas on välja toodud lasteaias eripära, õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, on esitatud lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, erivajadustega lapse toetamise põhimõtteid ja laste, kelle kodune keel ei ole eesti keel, eesti keele õpetamise põhimõtted.

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on toetada laste kehalist, vaimset, emotsionaalset ja sotsiaalset arengut, et kujuneksid eeldused igapäevaeluga toimetulekuks ja koolis õppimiseks. Õppekavas on öeldud, et laste füüsilist arengut toetavad tegevused õuealal, erinevad õppekäigud, erinevad liikumistegevused – õues võistlus- ja liikumismängud, saalis võimlemis- ja pallimängud, rütmika. Liikumistegevused on planeeritud nii, et vähemalt kord nädalas toimuvad need vabas õhus.

Lasteaia päevakava, õppeaasta ürituste kava, rühmade tegevuste nädalateemad, arenguestluste küsimustikud lastevanematele, kokkuvõtete vormid ja koolivalmiduskaardi vorm on õppekava lisad.

Õppekaval on 14 lisa, mis sisaldavad õppe- ja kasvatustegevust reguleerivate dokumentide vorme.

KELSi § 16 lg 3 kohaselt tuleb õppekava arendusse kaasata ka lastevanemad. Lasteaia õppekava üldsätetes on märgitud, et õppekava koostamisest ja arendamisest võtsid osa lasteasutuse pedagoogid, kaasates vanemaid.

Vestlusest direktoriga (25.01.2017, protokoll nr 2) selgus, õppekava koostamiseks ja selle edasiseks arendamiseks lastevanematest eraldi töögruppi ei moodustatud, samuti ei toimunud sellel eesmärgil eraldi lastevanemate koosolekuid.

2.3.5. Kodukord

Kodukord on kooskõlastatud pedagoogilise nõukogu 02.02.2015 koosolekul (protokoll nr 3), kinnitatud hoolekogu 04.03.2015 koosolekul (protokoll nr 3) ja kinnitatud direktori 06.03.2015 käskkirjaga nr 13. Kodukord on lastele, vanematele ja lasteasutuse töötajatele täitmiseks kohustuslik. Vastavalt KELSis § 9² on kodukord lasteasutuse veebilehel avalikustatud ning paberandjal tutvumiseks kättesaadav.

Kaiu Lasteaia Triinutare kodukorras on sätestatud nõuded lapse saabumisele, lahkumisele, puudumisest teavitamisele ja lapse turvalisuse tagamisele.

Lasteaia õppekava lisas 7 on ära toodud agressiivsete ja vägivaldsete juhtumite puhul sekkumise protseduur.

KELSi § 9² ütleb, et laste ja lasteasutuse töötajate vaimset ja füüsilist turvalisust ohustavate olukordade ennetamise, neile reageerimise, juhtumitest teavitamise, nende juhtumite lahendamise ning meetme rakendamise kord sätestatakse lasteasutuse kodukorras.

2.3.6. Tegevuskava

Haridus- ja teadusministri 31.08.2011 määruse nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“ § 4 sätestab lasteasutuse tegevuskava sisseseadmise ja selle täitmise üldnõuded. Määruse § 4 lõige 1 ütleb, et lasteasutuse tegevuskava on dokument, milles määratletakse lasteasutuse ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes lasteasutuse arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise õppeaasta tulemustest. Sama määruse § 4 lõige 2 ütleb, et lasteasutuse tegevuskavas määratletakse lasteasutuse arengukava valdkondadest tulenevalt eesmärgid, tegevused, vastutajad ja tähtajad

Lasteaia 2016/2017.õppeaasta tegevuskava on kooskõlastatud pedagoogilises nõukogus 05.09.2016 (protokoll nr 2) ja kinnitatud direktori 05.09.2016 käskkirjaga nr 26.

Direktori sõnul (25.01.2017, protokoll nr 2) lähtuti selle koostamisel eelmise õppeaasta töö analüüsist. Dokumenteeritud õppeaasta analüüsi polnud, olid vaid aasta tegevuste kirjeldused. 2016/2017.õppeaasta teemaks on „Mängime rõõmuga“. Teemast tulenevalt on prioriteediks lastele mitmekulgseks mänguks tingimuste loomine.

Lasteaia tegevuskava on plaan, millesse on märgitud õppeaasta tegevused kuude lõikes. Teemad: juhtimine, koostöö lastevanematega, hoolekogu töö, töö personaliga, majandustegevus. Vastutajad ja kaasatud isikud on märgitud aasta ürituste plaanis. Tegevuskavas puuduvad valdkondade eesmärgid, eesmärgid on kirjeldatud tegevustena, seetõttu toetavad need lasteasutuse arengut vähesel määral.

Lähtuvalt „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise korra“ § 4 lõikest 4 tuleb lasteasutuse tegevuskavas määratleda lasteasutuse arengukava valdkondadest tulenevalt eesmärgid, tegevused, vastutajad ja tähtajad.

2.3.7. Õppe- ja kasvatustegevuse päevikud

Õppe- ja kasvatustegevuse päevikud on sisse seatud vastavalt haridus- ja teadusministri 31.08.2011 määrusele nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja täitmise kord“. Lasteaed on liitunud Eesti Lasteaedade Internetipõhise Infosüsteemiga (ELIIS) ja päevikuid peetakse selles keskkonnas. Järelevalve ajal e-keskkonnas tutvutud päevikutes olid fikseeritud õpetaja tegevused ja lühidalt analüüsitud lapse arengu tulemusi. Päevikud olid täidetud nõuetekohaselt.

2.4. Hoolekogu

Kaiu Lasteaia Triinutare hoolekogu on 5-liikmeline. Hoolekogu koosseis vastab „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 24 lõikele 2 ja on kinnitatud Kaiu vallavalitsuse 19.11.2015 korraldusega nr 199.

Hoolekogu töökord on kinnitatud direktori 30.12.2011 käskkirjaga nr 62.

Koosolekud toimuvad valdavalt direktori initsiatiivil ja hoolekogu esimehe kokkukutsumisel. Hoolekogu liikmete valimise kord ja volituste kehtus on sätestatud lasteaia põhimääruses. Kaiu Vallavolikogu 15.12.2011 määrus nr 16 „Kaiu Lasteaia Triinutare põhimääruse“ § 3 lõikes 2 on öeldud, et hoolekogu valitakse iga õppeaasta algul. Lasteaia iga rühma vanemad valivad

lastevanemate üldkoosolekul hoolekogu koosseisu avalikul hääletamisel lihthäälteenamusega oma esindaja ning Vallavalitsus nimetab hoolekogusse oma esindaja, kes jälgib lasteaia tegevuse vastavust valla huvidele.

2.5. Pedagoogiline nõukogu

Järelevalve käigus tutvuti pedagoogilise nõukogu protokollidega. Koosolekud on toimunud regulaarselt igas kuus, välja arvatud juuni ja juuli. Protokollide põhjal on arutatud sisehindamise tulemusi, vaadatud üle rühmade nimekirjad, tehtud kokkuvõtte lapse arengu hindamisest ja arenguvestluste tulemustest. Jaanuaris 2016 on alustatud lasteaia õppekava täiendamisega. Protokollid fikseerivad arutelu teema, arutelu ennast ei ole välja toodud, sageli pole päevakorra punkt ja sisu vastavuses. Protokollid on formaalsed. Kaiu Lasteaia Triinutare põhimääruse § 6 lõige 9 ütleb, et pedagoogilise nõukogu tegevust reguleerib „Lasteaia pedagoogilise nõukogu tegutsemise kord“. Selline kord puudub.

Personali koosolekud toimuvad korra kuus reedeti, mil arutatakse jooksvaid küsimusi ja räägitakse läbi järgmise nädala tegevused. Neid koosolekuid ei protokollita.

2.6. Õpetajate ja õpetajaid abistavate töötajate töökorraldus

Lasteaia personali koosseis on kinnitatud direktori 22.12.2016 käskkirjaga nr 47.

Õppe- ja kasvatustegevusega seotud personalist kuuluvad koosseisu direktor (1,0 ametikohta), õpetajad (5,85 ametikohta), muusikaõpetaja (0,5 ametikohta), liikumisõpetaja (0,5 ametikohta), õpetajaid abistavad töötajad (3,0 ametikohta). Õpetajate ja õpetajate abide tööülesanded kajastuvad ametijuhendites, mis on töölepingute lisad. Ametijuhendis on märgitud ametikohal töötamise eesmärk, nimetatud ametikohustused ja kirjeldatud vastutust, nimetatud õigused, kvalifikatsiooninõuded. Direktoril tuleb üle vaadata ametijuhendid ja kaasajastada need.

Üks õpetajatest täidab täiendava tööna õppealajuhataja (0,25 ametikohta) ülesandeid. Õppealajuhataja ametijuhend on kinnitatud direktori 05.09.2016 käskkirjaga nr 25.

Vastavalt ametijuhendile ja lasteaia töökorraldusele töötavad õpetajad vahetustega üle päeva. Ühel päeval nädalas on neil ka kattuv tööaeg. Väljaspool kattuvat tööaega töötab rühmas üks õpetaja ja õpetaja abi vastavalt töögraafikule. Õpetaja abid töötavad iga päev 8.00-st 14.00-ni ja 15.00-st 17.00-ni.

Õpetaja abi ametijuhend ütleb, et tema tööülesanneteks on eelkõige rühma kasvukeskkonna puhtuse tagamine, toitlustamise korraldamine, laste abistamine riietumisel. Järelevalve teostamise ajal tegevusi vaadeldes jõuti koos direktoriga järeldusele, et õpetaja abid võiksid osaleda aktiivsemalt ja julgemalt laste juhendamisel õppe- ja kasvatustegevuses. Üle tuleb vaadata õpetaja abide ametijuhendid, lisada õpetajate abistamine õppe- ja kasvatustegevuses.

2.7. Lapse arengu jälgimine, hindamine ja toetamine

2.7.1. Lapse arengu hindamise põhimõtted

Lasteaia õppekava punkt 6 sätestab lapse arengu hindamise põhimõtted. Õppekava punktis 6.1. on öeldud, et lapse arengu jälgimise ja analüüsimise eesmärk on koguda informatsiooni, et arvestada õppe-kasvatustegevuse planeerimisel ja läbiviimisel iga lapse individuaalseid võimeid ning vajadusi.

Lapse lasteaeda tülles on oluline lastevanemate ja pedagoogide omavaheline usalduslik koostöö lapse tundmaõppimisel ning edasisel järjepideval lapse arengu jälgimisel ja analüüsimisel. Lapse lasteaeda tülles täidab lastevanem tutvumisvestluse ankeedi (õppekava

lisa 8), et rühma töötajad saaksid aidata lapsel võimalikult adekvaatselt kohaneda uues keskkonnas. Õpetaja saab vajalikku teavet ning kuuleb, millised on vanema ootused lasteaiale. Kui laps läheb rühma ja harjub lasteaia eluga, jälgib õpetaja last igapäevategevustes. Ta fikseerib tähelepanekud väljatöötatud vormil (õppekava lisa 9).

Õpetajatega 20.01.2017 toimunud vestluses (protokoll nr 1) selgus, et õpetajatele meeldib kasutada lapse arengu analüüsimiseks ka Jana Rebase, Kristi Kibitsa ja Reet Variku „Lapse arengu jälgimise mängu“.

Lapse arengu analüüsimise põhimõtted kooskõlastatakse lastevanematega, kes märgivad oma tähelepanekud, soovid ning ettepanekud enne arenguveestlust *Lapsevanema arvamuselehele* (õppekava lisa 12).

2016.aasta sügisel käis kõigis kolmes rühmas logopeed, kes jälgis lapsi, selgitas välja tugiteenuseid vajavad lapsed ja edastas oma tähelepanekud õpetajatele. Õpetajad teevad koostööd logopeediga.

Lasteaia direktor on koostanud aruande lapse arengu hindamisest ja arenguveestluste tulemustest 2015/2016.õppeaastal. Aruandes on kirjas õppekava punkt 6.

Järelevalve seisukoht on, et õppekava ümberkirjutamise asemel tuleks aruandes analüüsida, kuidas on õnnestunud laste arengu hindamine, kas ja millised parendustegevused on vajalikud. Arenguveestluste kokkuvõttes analüüsida, missugust tagasisidet saadi lastevanematelt.

2.7.2. Arenguveestlus

Lähtuvalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2008 määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 24 lõikest 6 viiakse lasteaias igal kevadel lapsevanemaga läbi arenguveestlus, et anda tagasisidet lapse arengu kohta ning saada teada lapsevanema seisukohad ning ootused lapse arengu suhtes. Lasteaia õppekava punktis 6.5. on öeldud, et üks kord õppeaastas viib pedagoog lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguveestluse. Vestlus lapsevanemaga annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest, selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Arenguveestluse läbiviimise kord on õppekava lisa 13. Enne arenguveestluse tulekut täidab lapsevanem lapse arenguveestluse küsimustiku, mis lähtub lapse vanusest.

Rühmaõpetajad koostöös lapsevanemaga koostavad arenguveestluse kokkuvõtte (õppekava lisa 14), mis lisatakse lapse arengumappi.

Arenguveestluse kokkuvõtte allkirjastavad arenguveestlusel osalejad. Õpetaja või lapsevanema soovil osaleb arenguveestlusel ka logopeed.

Lapse arengu hindamise ja arenguveestluse tulemus dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses“ sätestatud tingimustel.

2016.aasta kevadel läbiviidud arenguveestlustel osales 56% lastevanematest. Direktori sõnul tundsid suuremat huvi kooliminejate vanemad.

Lapsevanemad põhjendavad arenguveestlusest loobumist sellega, et nad saavad lasteaias piisavalt tagasisidet lapse arengu kohta. Lasteaed peaks jätkama tegevust selle nimel, et lapsevanemad osaleksid arenguveestlusel.

2.7.3. Arengumapp

Lapse arengu hindamist toetab lapse arengumapp. Lasteaias on iga lapse kohta seatud sisse arengumapp, mis on aluseks lapsevanemaga lapse arengust vestlemisel. Õppekava punktis 6.1. on öeldud, et arengumapp sisaldab lapse individuaalsuse kaarti (IK); tähelepanekuid lapse tegevuste kohta; lapse mängu kirjeldusi; õpetajate valitud lapse töid, mis näitavad lapse arengut; lapse huvitavaid ütlemissi, arvamusi ja sõnalist loomingut; lapsevanemate täidetud küsitluslehti

lapse kohta; õpetajate ja tugispetsialistide täidetud lapse arengu vaatluslehti. Arengumapp vaadatakse üle, täiendatakse ja tehakse põhjalikud korrektsed sissekanded vähemalt 2 korda aastas. Järelevalve ajal vaadeldi valikuliselt rühmade laste arengumappe. Vaadatud mapid sisaldasid laste töid, laste individuaalse arengu jälgimise kaarte, märkmeid lapse arengu jälgimise kohta.

KELSi § 16 lõige 5 sätestab, et lasteasutuse õppekava läbinule annab lasteasutus välja koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused.

Haridus- ja teadusministri 31.08.2011 määruse nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“ § 6 lõige 4 sätestab, et koolivalmiduskaardile märgitakse lapse lasteasutuses viibitud ajaperiood. Lasteaia õppekava lisas 11 on ära toodud koolivalmiduskaardi vorm. Koolivalmiduskaart on koostatud tuginedes lasteasutuse riiklikule õppekavale ning selles kirjeldatakse lapse sotsiaalseid oskusi, mänguoskusi, enesekohaseid oskusi, tunnetus- ja õpioskusi ning arengut kõigis koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas kirjeldatud ainevaldkondades. Koolivalmiduskaardi vormis on puudu andmed lapse lasteasutuses viibitud ajaperioodi kohta.

2.8. Erivajadustega laste õppe- ja kasvatustegevuse korraldamine

Erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus on sätestatud lasteaia õppekava punktis 7. Selles tuuakse välja erivajadusega lapse mõiste ja tema toetamise võimalused ning töö põhimõtted. Õppekava järgi osaleb erivajadusega laps rühma ettevõtmistes, õpib ja mängib teistega koos ning omandab teadmisi vastavalt oma arengu tasemele. Erivajadustega laste märkamise ja väljaselgitamise eest vastutavad rühmaõpetajad, logopeed ning eripedagoog, kes rakendavad laste eripära ja erivajaduste väljaselgitamisel erinevates tingimustes lapse käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust, lapse ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamist. Vajadusel soovitatakse lapsevanematele teha lapsele täiendavad logopeedilised, psühholoogilised ja/või meditsiinilised uuringud.

Tugispetsialistide teenuse rakendamine on eelnevalt lapsevanematega kokku lepitud ja vanem annab selleks kirjaliku nõusoleku.

EHISE andmetel vajab eripedagoogilist abi 5, kõneravi ja logopeedilist abi 13 last. Lasteaias ei ole tugispetsialistide ametikohti, kuid logopeedi ja eripedagoogi teenust ostetakse sisse vastavalt haridus- ja teadusministri 11.09.2015 määruse nr 42 „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“ § 4 lõikele 6.

Toetudes Raplamaa Rajaleidja keskuse logopeedi T. Rahkema 20.10.2015 ja 05.11.2015 laste logopeedilise nõustamise kokkuvõttele, korraldas Kaiu Vallavalitsus konkursi lasteaia ja kooli logopeedi leidmiseks. Konkursi lõpptähtajaks 31.08.2016 ei laekunud ühtegi avaldust. Lasteaia logopeed ja eripedagoog on võetud tööle käsunduslepingutega vastastikustel kokkulepetel, aluseks vallavanema E. Reinumägi 06.01.2016 nr 10-2/877-1 vastus taotlusele.

12.septembrist 2016 alustas lasteaias tööd eripedagoog (töötab ka Kaiu Põhioolis). Septembrikuus vaatles ta lapsi nii rühmakeskkonnas kui individuaalsete tegevuste käigus. Toimunud arenguhindamisest andis eripedagoog tagasisidet lastevanematele ja rühmaõpetajatele. Eripedagoog käib lasteaias ühel päeval nädalas ja töötab individuaalselt nelja lapsega.

Muutused lapse arengus fikseeritakse eripedagoogi dokumentatsioonis ja lapse arengumapis.

Eripedagoog on lõpetanud Tallinna Ülikooli 2016 bakalaauruseõppes eripedagoogina.

„Koolieelse lasteasutuse pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“ § 32 sätestab eripedagoogi kvalifikatsiooninõueteks erialase magistrikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooni või eripedagoogi kutse. Eripedagoog ei vasta kvalifikatsiooninõuetele.

1. detsembrist 2016 alustas lasteaias tööd logopeed. Logopeedi töö sisuks on erivajadustega laste väljaselgitamine ja neile süstemaatilise korrektsioonitöö tagamine logopeedi läbiviidavate kõneravitundide ja õpetajate ning vanemate nõustamise kaudu.

Detsembrikuus jälgis logopeed lapsi tegevuste käigus. Pärast logopeedilise abi vajaduse väljaselgitamist vestles logopeed vanemaga ja rühmaõpetajatega lapse edasise arengu teemal. Logopeed avas abi vajavale lapsele individuaalse arengu jälgimise kaardi.

Logopeedilist teenust pakub logopeed eraldi ruumis. Ruumis on olemas vajalik inventar logopeedilise töö läbiviimiseks. Töövahenditeks on mitmesugused arendavad mängud, pildimaterjal. Põhiline korrektsioonitöö viiakse läbi individuaalselt. Kõneravi tundide ajad kooskõlastatakse õpetajatega. Soovi korral saab vanem logopeedilt harjutusvara lapsega kodus tegelemiseks.

Järelevalve toimumise ajal oli EHISesse märgitud, et logopeedilist abi vajab 13 last, abi rakendatakse üks kord nädalas 6 lapsele. Logopeedi sõnul (23.01.2017, protokoll nr 3) tegeleb ta vanemate lastega. Järelevalve ajal ei saanud EHISesse kantud lastest logopeedilist abi seitse last.

Logopeedilist tuge saavate laste areng on fikseeritud logopeedi dokumentatsioonis. Kõne arengu kohta on igale logopeedilist tuge saavale lapsele koostatud logopeedilise arengu mapp ja vihik. Fikseeritud on lapse edusammud, harjutused. Igale abivajajale on avatud kõnekaart, kus on dokumenteeritud lapse kõne areng.

Logopeed on lõpetanud Taru Ülikooli ja vastab kvalifikatsiooninõuetele.

III KOKKUVÕTE

Kaiu Lasteaed Triinutare on munitsipaallasteaed ning Kaiu valla ainus lasteaed. Lasteaed töötab Kaius alates 1978. aastast.

Lasteaias on kolm rühma, rühmad on moodustatud direktori 18.09.2015 käskkirjaga nr 35. Käskkirja alusel on moodustatud 1 liitrühm ja 2 lasteaiarühma. Lasteaiarühmadest on üks 3-6aastastele ja teine 6-7aastastele. EHISe sissekannete põhjal on vanemas lasteaiarühmas 13 last, nooremas lasteaiarühmas 12 last ja liitrühmas 14 last. Eri- ja sobitusrühmi moodustatud ei ole. EHISe, direktori käskkirja ning õppe- ja kasvatustegevuse päevikute alusel on kohtade arv ja laste arv rühmades vastavuses KELS-i § 7 lõikes 1¹ sätestatuga. Laste nimekirjad on kinnitatud direktori 29.08.2016 käskkirjaga nr 23.

Eelmine järelevalve viidi Kaiu Lasteaias Triinutare läbi 21.-30. septembrini 2015.a. Järelevalve käigus selgitati välja, et lasteaias töös esineb puudusi. Järelekontroll tulenes vajadusest jälgida lasteasutuses toimunud muudatusi ning nende mõju õppe- ja kasvatustegevuse tulemustele (järelevalve käigus leitud puudustega toimetulekule). Järelevalve eesmärk Kaiu Lasteaias Triinutare oli saada teada, millised on olnud lasteasutuse parendustegevused lähtudes 2015/2016. õppeaastal läbiviidud järelevalve tulemustest, kuid võrd on lasteasutus suutnud rakendada uut õpikäsitus ja luua keskkonna, mis toetab iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut.

Lasteaias õppekavas on välja toodud lasteaias eripära, õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, korraldus. Õppekavas on esitatud lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtteid, sh

korraldust ja erivajadustega lapse toetamise põhimõtteid, sh korraldust. Lasteaias on erivajadusega lapsi. Järelevalve käigus tutvuti rühmaõpetajate koostatud nädalaplaanidega ja laste arengumappidega.

Arengumapid olid olemas kõigis rühmades kõigi laste kohta, kuid täidetud erinevalt.

Lapse arengu toetamise põhimõtteid on kirjeldatud lasteaia põhimääruses, õppekavas, õppe- ja kasvatustegevuse päevikutes. Laste ja töötajate turvalisust ohustavate olukordade ennetamise, neile reageerimise ja juhtumitest teavitamise, juhtumite lahendamise ning meetmete rakendamise korda ei ole sätestatud lasteaia kodukorras.

Lasteaia juhtimisel lähtutakse lasteasutuse põhimäärusest, lasteaia õppekavast ja lasteaia kodukorrast.

Lasteaial puudus järelevalve teostamise perioodil pidaja kinnitatud arengukava. Õppeaastaks on koostatud tegevuskava. Tegevuskava eesmärgid tuleks sõnastada konkreetsemalt ja mõõdetavalt, lähtudes õppekavast ja arengukavast ning siduda sisehindamine, lasteaia tegevuse eesmärgid, õpetajate (meeskonna) arenguestlused ja lastevanemate rahuloluküsitlused omavahel.

Lasteaias koostatakse sisehindamise aruanne iga õppeaasta lõpul. Sisehindamise aruandes on loetletud tegevused, puuduvad eesmärgid, eesmärkide täitmiseks mõeldud tegevused, tulemused, nendest lähtuvad parendustegevused, puudub analüüsiv osa. 2015/2016. õppeaasta sisehindamise aruanne ja õppeaasta töö kokkuvõtte on sisult üks ja sama dokument. Õppeaasta sisuline analüüs puudub, see ei kajasta pedagoogilise nõukogu hinnangut lasteaia õppe- ja kasvatustegevuste tulemustele ja ettepanekuid õppe- ja kasvatustegevuse täiustamiseks.

Direktori ja rühmaõpetajate kvalifikatsioonid vastavad nõuetele. Lasteaias töötavad eripedagoog ja logopeed. Eripedagoog ei vasta kvalifikatsiooninõuetele.

Järelevalve toimumise ajal oli EHISesse märgitud, et logopeedilist abi vajab 13 last, abi rakendatakse üks kord nädalas 6 lapsele. Logopeedi sõnul (23.01.2017, protokoll nr 3) tegeleb ta vanemate lastega. Järelevalve ajal ei saanud EHISesse kantud lastest logopeedilist abi seitse last.

Laste arengu analüüsimist ja hindamist on kirjeldatud lasteaia õppekavas peatükis „Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus“.

Samas korralduses on kirjeldatud, kuidas toimub lapse arengu jälgimise ülestähendamine ja selgitatud lapse arengumapi otstarvet ja sisu.

Haridusliku erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus on sätestatud lasteaia õppekavas omaette peatükis. Selles on toodud sammud erivajaduse märkamiseks ja esmaseks tegutsemiseks.

IV ETTEPANEK LASTEAIA PIDAJALE

4.1. Kindlustada lasteaia pädev juhtimine.

V ETTEPANEKUD LASTEAIA DIREKTORILE

5.1. Paremaks koostööks lastevanematega kaasata nad õppekava arendustegevustesse.

5.2. Rahuloluküsitluste ankeetküsimustike koostamisel siduda hinnatavad aspektid enam lasteaia arengu ning õppe- ja kasvatustöö eesmärkidega ning laiendada vastamise skaalat, et koguda analüüsimiseks vajalikke andmeid.

5.3. Teostada sisehindamisel õppe- ja kasvatustegevuste vaatlusi, analüüsida tulemusi ja anda tagasisidet õpetajatele.

5.4. Tagada logopeedi ja eripedagoogi I tasandi tugiteenuste rakendumine määral, mis vastab lasteaias käivate laste vajadustele.

5.5. Vaadata üle õpetajate, õpetaja abide ja õppealajuhataja ametijuhendid.

5.6. Koostada „Lasteaia pedagoogilise nõukogu tegutsemise kord“.

VI ETTEKIRJUTUSED LASTEAIA DIREKTORILE

6.1. Koostada vastavalt KELSi §1e 9¹ arengukava, millest lähtuda lasteasutuse järjepideva arengu tagamisel. Täitmise tähtaeg 31.08.2017

6.2. Parendada lasteaia dokumendihaldust, vormistades koosolekute protokollid, käskkirjad ja muud dokumendid vastavalt Vabariigi Valitsuse 26.02.2001 määruses nr 80 „Asjaajamiskorra ühtsed alused“ kehtestatud nõuetele, protokollida sõna võtnud isikute nimed, sõnavõtu lühike sisu ning vastuvõetud otsused. Täitmise tähtaeg 01.04.2017

6.3. Esitada kord aastas vallavalitsusele ja hoolekogule sisuline kirjalik analüüs lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevusest, majanduslikust seisust ja raha kasutamisest vastavalt „Koolieelse lasteasutuse seaduses“ § 21 lõikes 4 sätestatule. Täitmise tähtaeg 31.08.2017

6.4. Viia läbi sisehindamine, mille eesmärk on tagada laste arengut toetavad tingimused ja lasteasutuse järjepidev areng, selgitada välja lasteasutuse tugevused ning parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostada KELSi § 9¹ lõike 2 punktis 2 nimetatud arengukava tegevuskava. Täitmise tähtaeg 31.08.2017

6.5. Tagada lasteasutuse eripedagoogi kvalifikatsiooni vastavus haridusministri 26.08.2002 määruse nr 65 „Koolieelse lasteasutuse pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“ kehtestatud kvalifikatsiooninõuetega. Täitmise tähtaeg 31.08.2017

6.6. Kaasata õppekava täiendamisse ja arendamisse lapsevanemad vastavalt „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ § 16 lõikele 3. Täitmise tähtaeg 31.08.2017

6.7. 2017/2018. õppeaasta tegevuskava koostamisel lähtuda lasteasutuse arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise õppeaasta sisehindamise tulemustest vastavalt haridus- ja teadusministri 31.08.2011 määruse nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“ § 4 lõikele 1. Täitmise tähtaeg 31.08.2017

6.8. Lasteasutuse tegevuskavas määratleda lasteasutuse arengukava valdkondadest tulenevalt eesmärgid, tegevused, vastutajad ja tähtajad vastavalt haridus- ja teadusministri 31.08.2011 määruse nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“ § 4 lõikele 2. Täitmise tähtaeg 31.08.2017

6.9. Täiendada koolivalmiduskaardi vormi vastavalt haridus- ja teadusministri 31.08.2011 määruse nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“ § 6 lõikele 4.

Täitmise tähtaeg 03.04.2017

6.10. Sätestada lähtuvalt „Koolieelse lasteasutuse seaduse“ §st 9² lasteasutuse kodukorras laste ja lasteasutuse töötajate vaimset ja füüsilist turvalisust ohustavate olukordade ennetamise, neile reageerimise, juhtumitest teavitamise, nende juhtumite lahendamise ning meetme rakendamise kord.

Täitmise tähtaeg 03.04.2017

/allkirjastatud digitaalselt/

Tiiu Raav

haridus- ja sotsiaalosakonna juhataja

Elve Kukk

haridusasutuste peainspektor